

Kitabınla tanış ol

SÖZ BOĞÇASI

Mövzu ilə bağlı yeni sözlər

• Söz boğçası •

• sükan • şahin • atlet • qət etmək

BUNLARI BİLMƏLİYİK

Dil qaydaları və nitq bacarıqları
ilə bağlı ümumi anlayışlar

DİQQƏT EDİN

Dil qaydaları ilə bağlı əlavə
məlumatlar

YADDA SAXLA

Nitq bacarıqları ilə bağlı yeni
anlayışlar

FAYDALI MƏSLƏHƏT

Dil qaydaları və nitq bacarıqları
ilə bağlı tövsiyələr

Dil qaydaları

4 A Cümlələrdəki "kimi" sözünün zaman, yoxsa bənzətmə bildirdiyini müəyyən edin.

1. Mən atam kimi qəhrəman olacağam.
2. Axsama kimi kitab oxudum.

• Bunları bilməliyik • QOŞMA

• Bəzi köməkçi nitq hissələri sözlərə qoşularaq müəyyən məna çaları yaradır.

Qoşma	Yaratdığı məna çaları
evə <i>qədər</i>	məsafə
məktəbə <i>tərəf</i>	istiqamət
səndən <i>ötrü</i>	səbəb
dərindən <i>sonra</i>	zaman

Bela sözlər *qoşma* adlanır.

B Verilmiş qoşmaları uyğun nöqtələrin yerinə yazmaqla cümlələri köçürün.

1. Stadionu ... piyada getdik.
2. Müəllim sinfə daxil oldandan ... zəng vuruldu.
3. Əhməddən ... hamı dərsi maraqla dinləyirdi.
4. Zərifə öz əməyi ... hörmət qazanıb.

a. sonra
b. qədər
c. ilə
ç. savayı

C Qoşmaları sözlərə uyğunlaşdırın və ifadə etdiyi mənanı müəyyən edin.

1. qələm
2. dostu
3. ondan

a. görə
b. əvvəl
c. ilə

1. bizə
2. sizdən
3. ailə

a. üçün
b. doğru
c. başqa

• Diqqət edin •

• Qoşmalar sözə qoşularkən həm bitişik, həm də ayrı yazılır:

1. Birhecalı qoşmalar bitişik yazılır: *uşaqtək, səhərəcən, kəndədək* və s.
2. İki və daha artıq hecadan ibarət qoşmalar ayrı yazılır: *işiraka görə, oxumaq üçün, meşəyə qədər* və s.
3. *İlə* qoşması həm bitişik, həm də ayrı yazılır: *müəllimlə, müəllim ilə*.

Ç Verilmiş qoşmaları nöqtələrin yerinə yazmaqla cümlələri köçürün.

1. Səhər açılan ... quşların cəh-cəhi eşidilir.
2. Əsgərlərimiz səhərə... döyüşdülər.
3. Nənəm telefon... danışır.
4. Uşaqlar meşəyə ... yollandılar.
5. Dərindən ... tədbir keçiriləcək.

cən sarı kimi la sonra

5-ci bölmə • BİRİNCİLƏR: "İLK" VƏ "ƏN"

19

• Yadda saxla • MÜBALİGƏ NƏDİR?

• Bəzən bədii mətnə varlıq və ya hadisə daha qabarıq, şişirdilmiş şəkildə təsvir olunur. Bu, **mübaligə** adlanır.

Palıd ağacının başı göyə çatırdı.

Bu cümlədə ağacın çox hündür olmasını bildirmək üçün mübaligədən istifadə olunub. Mübaligə – **məcəzi mənalı** ifadədir.

Faydalı məsləhət YAZI İŞİNİN YOXLANILMASI

- Yazı işini yoxlayan zaman aşağıdakılar nəzərə alınmalıdır:
  - Sözlərin orfoqrafik normalara uyğun yazılması;
  - Dürğu işarələrindən düzgün istifadə;
  - Sözlərdən yerli-yerində istifadə edilməsi.